

สถานการณ์น้ำท่วม และความเสียหายทางการเกษตรปี 53

28 ตุลาคม 2553 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)¹ รายงานสถานการณ์อุทกภัยระหว่างวันที่ 10-28 ต.ค. ว่ามีพื้นที่ประสบภัย 38 จังหวัด ได้รับความเดือดร้อน 1,221,760ครัวเรือน 3,764,883 คน โดยขณะนี้สถานการณ์อุทกภัยคลี่คลายแล้ว 11 จังหวัด ได้แก่ พิจิตร เพชรบูรณ์ ระยอง จันทบุรี ตราด ตาก ชลบุรี ลำพูน เชียงใหม่ สระแก้ว และนครนายก แต่มีสถานการณ์อุทกภัยใน 27 จังหวัดยังไม่คลี่คลายแบ่งเป็น

- ภาคเหนือ 4 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร อุทัยธานี และพิษณุโลก
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม อุบลราชธานี และหนองบัวลำภู
- ภาคกลาง 10 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี นนทบุรี ปทุมธานี และนครปฐม
- ภาคตะวันออก 3 จังหวัด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสมุทรปราการ

นอกจากนี้ นายวีระ วงศ์แสงนาค รองอธิบดีกรมชลประทาน ยังได้แถลงว่า สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คาดว่าบริเวณ จ.ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง จะกลับสู่ลุ่มน้ำปกติประมาณวันที่ 12-13 พ.ย. ส่วนพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา จะกลับสู่ภาวะปกติประมาณ 13-15 พ.ย. ซึ่งช้ากว่าพื้นที่อื่น เนื่องจากจะมีผลกระทบจากน้ำทะเลหนุนอีกประมาณ 8 พ.ย. ทำให้น้ำไหลลงสู่ทะเลได้ช้าลง แต่หลังจากนั้นน้ำจะไหลลงสู่ทะเลได้เร็วขึ้น ซึ่งจะทำให้พื้นที่ลุ่มเจ้าพระยาตั้งแต่ชัยนาทถึง กทม.กลับสู่ภาวะปกติ สำหรับพื้นที่ภาคอีสาน คาดว่าในแม่น้ำมูลและแม่น้ำชีที่ไหลมารวมกันที่ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานีนั้น จะกลับสู่ภาวะปกติประมาณวันที่ 17-18 พ.ย.

¹ น้ำท่วมนาผูกทอดย 'ภัยหนาว'หลังน้ำลด ไทยโพสต์ 29-10-53

ขณะที่ภาคเหนืออีสานและภาคกลางกำลังแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้น กรมอุตุนิยมวิทยา² แจ้งว่ามีพายุดีเปรสชันพัดผ่านทะเลอันดามัน ภาคใต้ตอนกลางและอ่าวไทย ส่งผลให้ภาคใต้ ทั้ง 14 จังหวัดมีความเสี่ยงต่อภาวะฝนตกหนัก น้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและน้ำล้นตลิ่งได้ โดยมี สงขลาและชุมพร เป็นพื้นที่เฝ้าระวังพิเศษเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ที่ อ.หาดใหญ่ เมื่อปี 2543 ซึ่งน้ำท่วมขังเมืองนานถึงครึ่งเดือน และมีผู้เสียชีวิตถึง 50 คน ทำให้หลายฝ่ายกังวลถึงวัฏจักรอุทกภัยหนักในรอบ 10 จะหวนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง³ ณ เช้าวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 นาย ไพโร พัฒโน นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ ระบุ น้ำท่วม เมืองหาดใหญ่กว่า 80% กระทบกว่า 3หมื่นหลัง ประเมินความเสียหายเบื้องต้นราว 1 หมื่นล้าน⁴

น้ำท่วมและความตาย

ก.สาธารณสุข รายงานยอดมีผู้เสียชีวิตจากภัยน้ำท่วม เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ว่ามีผู้เสียชีวิตแล้ว 68 ราย สาเหตุมาจากการจมน้ำมากที่สุด นอกจากนี้ยัง ที่ ต.นาเพียง อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร พบศพรายแรกผูกคอตายที่กิ่งมะขามข้างบ้าน เป็นร่างไร้ชีวิตของนายอัมพร ะวังพล อายุ 57 ปี ชาวนาที่เคยทำนาเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ตลอดจนทำกิจการขายน้ำดื่มสะอาดเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง เบื้องต้นเชื่อว่าสาเหตุน่าจะมาจากอาการเครียดและคิดมากในเรื่องการทำนาที่ต้องเผชิญปัญหาน้ำท่วม⁵

ในรายงานของ ชยานนท์ ประณีต⁶ ที่สำรวจกลุ่มเสี่ยงเป็นภาวะซึมเศร้าจากสภาวะน้ำท่วมแลผลกระทบต่อประชาชนในเขต อ.ปัทมราช จ.นครราชสีมา สูงถึง 43 ราย ที่นี้เป็นเขตพื้นที่ราบสูงปรากฏการณ์น้ำท่วมในเขตนี้จึงอยู่เหนือความคาดการณ์มาก่อน ทั้งที่เมื่อช่วงหน้าแล้ง เดือนเมษายน-กันยายนที่ผ่านมา พื้นที่ปัทมราชต้องประสบกับภัยแล้ง เกษตรกรไม่มีน้ำใช้ในการเกษตร เชื้อนลำพระเพลิง

² "อุตุฯ-พทม-นนท"อ่วม ท่วมขยายวง น้ำเหนือยังทะลักไม่หยุด" แนวหน้า 29-10-53

³ "กลางระล่ำศึกน้ำ ได้หลอนฝันร้ายหาดใหญ่" โปสต์ทูเดย์ 30-10-53

⁴ น้ำท่วมหาดใหญ่80%ประช.นับหมื่นติดค้าง -เสียหายแล้ว1หมื่นล้าน กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ 2-11-53

⁵ "เดือนวันเปิดทอม 504 ร.ร. 2จังหวัดเปิดศึกไล่ล่า" ข่าวสด 29-10-53

⁶ "ปฏิบัติการเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยลดเครียด-ฆ่าตัวตาย" คมชัดลึก 29-10-53

จ่ายน้ำให้ภาคเกษตรพบว่า และต้องมาเผชิญกับภาวะน้ำป่าไหลหลากจนสร้างความเดือดร้อนในให้อย่างที่พวกเขาไม่เคยคาดการณ์มาก่อนเลยชีวิต กรณีของชอบ ไกรราชิมพลี อายุ 35 ปี ภูมิลำเนาบ้าน โลกสะอาด หมู่ 1 ต.สุขเกษม อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา ที่อยู่กลุ่มเสี่ยงนี้ด้วย เขาอนไม่หลับนานกว่า 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นลำพระเพลิงไหลบ่าเข้าท่วมนาข้าวที่กำลังตั้งท้องออกรวงจำนวน 20 ไร่ ในขณะที่อีก 1 เดือน เขาคาดว่าจะเก็บเกี่ยวผลผลิต หากเก็บเกี่ยวแล้วจะขายได้กำไรมูลค่ากว่า 2 แสนบาท

"ช่วงเมษายน-กันยายน ที่ผ่านมา พื้นที่ปักธงชัยต้องประสบกับภัยแล้ง เกษตรกรไม่มีน้ำใช้ การเกษตร เช่นลำพระเพลิงจ่ายน้ำให้ภาคเกษตร ผมต้องลงทุนหว่านข้าวไปถึง 3 รอบ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้มีหนี้สินจากการลงทุนเพิ่มขึ้น จนถึงขณะนี้หนี้รวมกว่า 5 หมื่นบาท ที่ผมต้องคิดมากจนเกิดความเครียด ก็เพราะไม่รู้ว่าจะหาเงินมาจากที่ไหนเพื่อเอามาใช้หนี้" ชอบกล่าว

การสำรวจความเสียหายทางการเกษตร

จากรายงานความเสียหายของ ธ.ก.ส. ในเบื้องต้นมีพื้นที่ประสบภัย 41 จังหวัด มีลูกค้า ธ.ก.ส. ได้รับความเดือดร้อน 350,061 ครัวเรือน ต้นเงินกู้ประมาณ 32,000 ล้านบาท พื้นที่ทำนาได้รับความเสียหาย 5,557,625 ไร่ พืชอื่นๆ 1,273,796 ไร่ พื้นที่ทำการประมงเสียหาย 13,557 ไร่ สัตว์ปีกเสียหาย 496,081 ตัว และปศุสัตว์เสียหาย 16,532 ตัว⁷

และแม้ว่า สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะประเมินความเสียหายไว้เพียง 20,000 ล้านบาท หรือ 0.2% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) เท่านั้น แต่ตัวเลขของกระทรวงเกษตรฯที่สรุปพื้นที่การเกษตรที่ถูกน้ำท่วมล่าสุด เสนอต่อที่ประชุม ครม.เศรษฐกิจ ในวันที่ 1 พ.ย.นี้ ว่าตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค.-28 ต.ค. 2553 มีพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะเสียหายทั้งสิ้น 8.78 ล้านไร่ แยกเป็น นาข้าว 6.97 ล้านไร่ พืชไร่ 1.67 ล้านไร่ และพืชสวน 0.19 ล้านไร่ พื้นที่นาข้าวหากเสียหาย 6.97 ล้านไร่นั้น คิดเป็นปริมาณข้าวมากถึง 3.5 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นมูลค่ากว่า 35,000 ล้านบาท ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตข้าวปี 2552/53 จะลดลงเหลือ 26.5 ล้านตัน จากทุกปีที่มีผลผลิตเฉลี่ย 30 ล้านตันข้าวเปลือก⁸

⁷ ธ.ก.ส. ทุ่มงบ 1 หมื่นล. ฟื้นฟูเกษตรกรน้ำท่วม ฐานเศรษฐกิจ 2-11-53

⁸ วิกฤติน้ำประเทศไทย บทเรียนความล้มเหลวซ้ำซาก! ทีมเศรษฐกิจ ไทยรัฐ 1-11-53

จากการประเมินความเสียหายในเบื้องต้นพบว่าเกษตรกรกรรมมีมูลค่าความเสียหายรวมทั้งสิ้นประมาณ 36,256 ล้านบาท โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. ได้ประมาณการผลกระทบจากความเสียหายด้านการเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP พบว่า GDP ณ ราคาประจำปีลดลง 32,812 ล้านบาท และส่งผลให้อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจโดยรวมลดลงร้อยละ 0.32 กระทรวงเกษตรฯ ได้เสนอกรอบวงเงินงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรเบื้องต้นเป็นเงินทั้งสิ้น 14,883 ล้านบาท⁹ ในส่วนของประมงมีพื้นที่ได้รับความเสียหายทั้งสิ้น 69,800 ไร่ และที่เลี้ยงในกระชัง หรือบ่อปลา อีก 68,500 ตารางเมตร¹⁰

ด้านพืชไร่ อย่างมันสำปะหลัง ในปี 2554 คาดว่าอาจมีผลผลิตน้อยกว่า 21 ล้านตันและส่งผลให้ขาดแคลนมันสำปะหลังในประเทศที่จะป้อนเข้าโรงงานแป้งมัน ที่มันเส้น อาหารสัตว์ และผลิตเอทานอล คงต้องแย่งกันซื้อหัวมันอีก แต่ไม่เกิดผลกระทบต่อวงการน้ำตาลมากนัก¹¹

⁹ ก.เกษตรฯ พบพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมกว่า 8 ล้านไร่ สำนักข่าวแห่งชาติ 1-11-53

¹⁰ ก.เกษตรฯ พบพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมกว่า 8 ล้านไร่ สำนักข่าวแห่งชาติ 1-11-53

¹¹ รัฐมนตรีหมื่นล.เยียวาน้ำท่วม วิกฤต"มัน-ข้าวเหนียว-ผ้าไหม"ราคาพุ่ง ประชาชาติธุรกิจ 1-11-53